

Elżbieta Pułka

Słownik polsko-serbsko-chorwacki Serbskiej Akademii Nauk i Sztuk

---

Biuletyn Polonistyczny 27/3-4 (93-94), 144-147

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA ZAGRANICZNA

SŁOWNIK POLSKO-SERBSKO-CHORWACKI SERBSKIEJ AKADEMII NAUK I SZTUK

Od 1957 r. przy Wydziale Języków i Literatury Serbskiej Akademii Nauk i Sztuk w Belgradzie istnieje Redakcja Słownika Polsko - Serbsko-chorwackiego. Jego redaktorem naczelnym jest prof. Djordje Zivanović, w skład zespołu redakcyjnego wchodzi: autorzy - Danilka Djurišić i Uglješa Radnović oraz współpracownik techniczny Zita Jovanović. Recenzentami Słownika są: ze strony polskiej prof. Zuzanna Topolińska oraz ze strony jugosłowiańskiej prof. Pavle Ivić.

Słownik Polsko - Serbsko-chorwacki jest pomyślany jako wielki słownik dwujęzyczny, który będzie obejmował leksykę współczesnego literackiego języka polskiego i serbsko-chorwackiego. Jego znaczenie dla pracy naukowej, przekładowej i zastosowanie praktyczne przyczyni się niewątpliwie do rozwoju szerszej współpracy na polu kultury i nauki obu krajów. Podstawowym celem słownika jest przełożenie zasobu leksykalnego i bogactwa frazeologicznego języka polskiego na język serbsko-chorwacki oraz przedstawienie realiów polskiego życia i historii użytkownikowi jugosłowiańskiemu.

Słownik jest przeznaczony przede wszystkim dla użytkowników z serbsko-chorwackiego obszaru językowego: pracowników naukowych, slawistów i studentów slawistyki, literackich i profesjonalnych tłumaczy oraz fachowców z różnych dziedzin nauki i

techniki, którzy posługują się literaturą w języku polskim. Wybór jednostek leksykalnych (słów, znaczeń, związków frazeologicznych) zorientowany jest informacyjnie. Przewiduje się włączenie do Słownika także pewnej ilości słów przestarzałych, archaicznych, regionalnych i dialektalnych - o ile występują one w dziełach znanych pisarzy. Będzie zawierał on także konieczne informacje gramatyczne o formie wyrazu, wymowie, ortografii języka polskiego. Podobnych informacji o ekwiwalentach serbsko-chorwackich Słownik nie będzie zawierać.

Celem Słownika jest danie możliwości pełnej i wszechstronnej informacji o znaczeniach i związkach znaczeniowych słów polskich. Będzie on więc usiłował pokazać całą różnorodność znaczenia danego wyrazu przytaczając oprócz jego ekwiwalentu także wyrazy synonimiczne i serbsko-chorwackie wyrazy bliskoznaczne. W ten sposób będzie obejmował także bogactwo leksykalne języka serbsko-chorwackiego.

Słownik jest opracowywany według wzorów jugosłowiańskiej i polskiej leksykografii tradycyjnej, przy pomocy metodologii przyjętej w leksykografii jugosłowiańskiej, przede wszystkim w Słowniku Serbsko-chorwackiego Języka Literackiego i Ludowego Serbskiej Akademii Nauk i Sztuk, Słowniku Serbsko-chorwackiego Języka Literackiego Macierzy Serbskiej i innych.

Słownik ma zawierać około 100 000 słów oraz taką samą liczbę frazeologizmów. Będzie on obejmował leksykalny zasób polskiego języka literackiego XIX i XX w. oraz słownictwo współczesnego języka mówionego. Przewiduje się wydanie go w dwóch tomach zawierających kolejno hasła: tom 1: A-O, t. 2: P-Z, razem ok. 350 arkuszy autorskich. Będzie też obejmował zakres leksykalny serbsko-chorwackiego języka literackiego, przede wszystkim wariantu wschodniego (ekawskiego) oraz tych

słów wariantu zachodniego (ijekawskiego), które istnieją tylko w tym wariantcie literackiego języka serbsko-chorwackiego.

Do słownika wchodzi także:

- wyrazy obce używane w języku polskim,
- wyrazy dialektalne (gdy są ogólnie znane w języku polskim, gdy oznaczają przedmioty i pojęcia, dla których język literacki nie posiada ekwiwalentu, jeśli występują dość często w twórczości ważniejszych pisarzy),
- słownictwo regionalne (kresowe),
- wulgaryzmy (w ograniczonym zakresie),
- archaizmy i wyrazy przestarzałe (jeśli są konieczne do zrozumienia klasyki literackiej XVIII i XIX w., lub jeśli są to terminy z historii, archeologii, etnografii),
- terminologia naukowa, techniczna i in. fachowa - w zakresie obecnym w Słowniku Języka Polskiego PAN i słowniku dwujęzycznym; zakres mniej więcej ogólnych encyklopedii powszechnych,
- nazwy geograficzne oraz imiona własne,
- deminutiva (jako kategoria frekwencyjnie ważna w języku polskim; tłumaczone także przy pomocy deminutivów, lub - gdy to nie jest możliwe - z zaznaczeniem wartości stylistycznej tej kategorii),
- augmentativa (w ograniczonym zakresie),
- formy rodzaju żeńskiego ,
- formy czasownikowe (iterativa, czasowniki zwrotne, imiesłowu),
- synonimy - jako oddzielne hasła.

Jako główne źródła leksykalne oraz pomoc w nakreślaniu kryteriów doboru słownictwa posłużyły: Słownik Języka Polskiego PAN (W. Doroszewski); Wielki Słownik Polsko-Rosyjski (He-

sen-Stipula); Wielki Słownik Polsko-Angielski (J. Stanisławski). Przy doborze frazeologii wykorzystano Słownik Frazeologiczny Języka Polskiego (St. Skorupka). Źróżdiami pomocniczymi były: Słownik Warszawski; Słownik Wyrazów Obcych PWN; Encyklopedia Powszechna PWN (T. I-IV); Leksykon PWN.

Mgr Elżbieta Pułka

KONFERENCJA KOMISJI DO SPRAW POLONISTYKI
NRD-POLSKA

BERLIN, 17-18 KWIETNIA 1984 r.

Tak się złożyło, że organizator sesji "Niemiecko-polskie stosunki literackie. Literatura polska w NRD", długoletni kierownik katedry polonistycznej przy Uniwersytecie Humboldta w Berlinie, prof. dr Alois Hermann, na kilka tygodni przed spotkaniem (13 marca) odszedł na zawsze. W czasie dwudniowych obrad polonistów polskich i niemieckich uczczono pamięć i zasługi Zmarłego. Wyraz temu dali w krótkich przemówieniach wstępnych prof. dr Eduard Bayer, dyrektor Sekcji Sławistyki Uniwersytetu Humboldta, oraz prof. dr Stanisław Skorupka z Uniwersytetu Warszawskiego.

Konferencja kwietniowa pomyślana była jako swego rodzaju przegląd stanu badań nad recepcją literatury (kultury) polskiej na obszarze języka niemieckiego, zwłaszcza w NRD. Przypuścić należy, iż śmierć prof. Hermanna, głównego reprezentanta NRD we wspólnej komisji polonistycznej, zamknęła określony rozdział w działalności konferencyjnej tego istniejącego od 1970 r. gremium integrującego polonistykę uniwersyteckie obu